

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 160/06-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. mája 2006 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., bytom B., ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 309/96, ako aj porušenie svojich práv podľa čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bardejov č. k. 4 C 309/96-82 zo 14. apríla 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2005 doručená sťažnosť (z 13. decembra 2005) I. K. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 309/96, ako aj porušenie svojich práv podľa čl. 19 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 309/96-82 zo 14. apríla 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005.

Sťažovateľ uviedol, že 27. marca 1996, teda pred viac ako deväť a pol rokom, podal na okresnom súde žalobu na ochranu osobnosti proti Okresnému stavebnému bytovému družstvu B. (ďalej aj „žalovaný“). Konanie bolo na okresnom súde vedené pod sp. zn. 4 C 309/96, pričom od podania žaloby „... až po dnešok, najmä bardejovský súd konal vleklo, keď vôbec konal, ale väčšinou len otáľal a lavíroval, takže konečného výsledku sa obidva súdy dopracovali až dňom 10. XI. 05, kedy sa rozsudky stali právoplatnými (...)“.

Sťažovateľ tvrdil, že viaceré dlhé obdobia nečinnosti predovšetkým okresného súdu v konaní o jeho žalobe spôsobili, že „... toto súdne konanie ako celok, nebolo prejednané v primeranej lehote a to v intencii ods. 1) čl. 6 Dohovoru (...)“.

Sťažovateľ taktiež namietal porušenie svojich práv zaručených v ústave a v dohovore rozsudkami okresného súdu a krajského súdu v predmetnej veci. Podľa sťažovateľa sú tieto rozhodnutia „... založené na očividnom, nehoráznom a primitívnom podvode, ktorý prvostupňový súd akože prehliadol a ten druhostupňový ho obišiel, resp. ho vo svojom konečnom rozsudku vo veci samej zakamufloval, či odsunul na vedľajšiu koľaj, ako vec nepodstatnú. Urobil tak napriek tomu, že som na túto skutočnosť vo svojom odvolaní proti rozsudku bardejovského súdu výslovne poukazoval a tiež som explicitne uviedol, že jeho rozsudok, pokiaľ ide o dôkazy proti mne je založený na vyložených falzifikátoch a klamstvách (...)“.

Pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu (rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005), sťažovateľ namietal skutkové a právne závery, na ktorých je výrok

tohto rozhodnutia založený, argumentujúc, že informácia o jeho dlhu voči žalovanému (ktorú Okresné stavebné bytové družstvo B. zverejnilo) nebola pravdivá, pretože nájomný vzťah k bytu je vzťahom zmluvným a zmena jeho podmienok (vzájomných práv a povinností účastníkov tohto právneho vzťahu) je možná iba po vzájomnej dohode (teda formou dvojstranného právneho úkonu). Zvýšenie nájomného a platieb za služby spojené s užívaním prenajímaného bytu, ku ktorému nedošlo po vzájomnej dohode prenajímateľa (žalovaného) a nájomcu (sťažovateľa), ale iba jednostranným rozhodnutím, resp. úkonom orgánu žalovaného („... výmerom...“), sťažovateľa nemôže zaväzovať, tým skôr, že už nie je členom Okresného stavebného bytového družstva B.

Zverejnením „... výšky fiktívneho nedoplatku...“ sťažovateľa, preto žalovaný zasiahol do práv sťažovateľa na ochranu osobnosti (§ 11 Občianskeho zákonníka), ako aj do práv zaručených v čl. 19 ústavy a v čl. 8 ods. 1 dohovoru (právo na zachovanie dobrej povesti a právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života).

Sťažovateľ v tejto súvislosti namietal: „*Porušenie zákonnosti je súčasne porušením ústavnosti v prípade, ak má za následok v priamej príčinnej súvislosti porušenie konkrétneho ústavného článku. (Judikát II. ÚS 23/96)...*

Obsahom ústavného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu uvedeného v čl. 46 ods. 1) Ústavy SR je aj relevantné konanie súdov a iných orgánov SR. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (Nález ústavného súdu SR I. ÚS 26/94).“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a porušenie jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 309/96, ako aj porušenie jeho práv podľa čl. 19 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 309/96-82 zo 14. apríla 2004 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005. Sťažovateľ žiadal, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie vo výške 150 000 Sk za porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy

a za porušenie jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 309/96 a ďalších 150 000 Sk za porušenie jeho práv podľa čl. 19 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 309/96-82 zo 14. apríla 2004 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005. Sťažovateľ taktiež žiadal, aby ústavný súd uložil okresnému súdu a krajskému súdu povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom na účet jeho právneho zástupcu.

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

2.1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.2. Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv zaručených v ústave a v dohovore postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 309/96 predovšetkým z dôvodu neprimeranej doby prejednávania jeho veci v dôsledku nečinnosti, resp. neefektívneho postupu okresného súdu v konaní o jeho žalobe podanej 27. marca 1996.

Z obsahu spisu ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 59/03 vyplýva, že sťažovateľ sa ohľadne zbytočných prietáhov v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 309/96 na ústavný súd už obrátil, a to sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. novembra 2002. Ústavný súd o tejto sťažnosti rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 59/03-30 zo 7. mája 2003, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 309/96, prikázal okresnému súdu, aby v označenej veci konal bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom. Požadované finančné zadosťučinenie ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, poukázuc na jeho správanie sa v predmetnom konaní, ktoré prispelo k vzniku zbytočných prietáhov a predĺženiu celkovej doby konania. Nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 59/03-30 zo 7. mája 2003 nadobudol právoplatnosť doručením obom účastníkom konania 29. mája 2003.

Podľa § 24 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Vzhľadom na skutočnosť, že o sťažovateľom namietanom porušení jeho základných práv zbytočnými prietáhmi v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 309/96 v období do 7. mája 2003 rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 59/03-30 zo 7. mája 2003, sťažnosť sťažovateľa z 13. decembra 2005 v časti týkajúcej sa toho istého porušenia základných práv postupom okresného súdu v označenom konaní v období do 7. mája 2003

odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

2.3. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a namietané porušenie jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými priet'ahmi v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 309/96 v období po 7. máji 2003, ústavný súd z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 309/96 (ktorý si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal) zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Žalobou z 27. marca 1996 doručenou okresnému súde v ten istý deň sa sťažovateľ proti žalovanému domáhal ospravedlnenia za nezákonný zásah do práva na ochranu jeho osobnosti v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka a čl. 19 ústavy, ako aj zaplata náhrady za vzniknutú nemajetkovú ujmu vo výške 100 000 Sk. Za nezákonný zásah do svojich práv zo strany žalovaného označil sťažovateľ zverejnenie zoznamu osôb – nájomcov družstevných bytov, u ktorých žalovaný ako prenajímateľ evidoval nedoplatky v platbách za nájom družstevného bytu k 1. mesiacu roka 1996. Medzi nájomníkmi bytov v bytovom dome („blok...“) na (...) ulici v B. bolo uvedené aj meno sťažovateľa s celkovým vykazovaným nedoplatkom vo výške 16 517,91 Sk.

Uznesením č. k. 4 C 309/96-31 z 2. decembra 1996 okresný súd prerušil konanie v predmetnej veci do právoplatného skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 647/95, predmetom ktorej bola pohľadávka uplatnená Okresným stavebným bytovým družstvom (žalovaným v konaní sp. zn. 4 C 309/96) proti sťažovateľovi z titulu dlžného nájomného. Sťažovateľ podal 23. decembra 1996 proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 4 Co 29/97-39 z 26. marca 1997 zamietol, potvrdiac rozhodnutie okresného súdu z 2. decembra 1996.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 309/96-48 zo 7. februára 2003 rozhodol o pokračovaní v konaní. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu 3. marca 2003 odvolanie, v dôsledku čoho bola vec predložená 9. júna 2003 Krajskému súde v Prešove,

ktorý odvolanie odmietol ako neprípustné uznesením z 27. júna 2003. Spis bol okresnému súdu vrátený 28. júla 2003.

Zákonný sudca nariadil 29. júla 2003 pojednávanie vo veci na 20. október 2003. Sťažovateľ doručil 17. októbra 2003 okresnému súdu písomné podanie z toho istého dňa, v ktorom oznámil, že zo zdravotných dôvodov sa nadchádzajúceho pojednávania nezúčastní, vyslovil súhlas, aby súd pojednával v jeho neprítomnosti, zmenil petit žaloby požadujúc náhradu nemajetkovej ujmy 200 000 Sk a žiadal, aby okresný súd uložil žalovanému predložiť dôkazy o existencii titulu a výške požadovaného plnenia, neposkytnutím ktorého mal vzniknúť dlh, ktorého existencia bola žalovaným zverejnená.

Pojednávanie nariadené na 20. október 2003 okresný súd odročil pre neúčasť sťažovateľa.

Vec bola 27. októbra 2003 pridelená novej zákonnej sudkyňi po tom, čo doterajší zákonný sudca (zároveň predseda súdu) oznámil svoju zaujatosť.

Zákonná sudkyňa nariadila 11. decembra 2003 pojednávanie vo veci na 16. marec 2004. Pojednávanie bolo odročené na 14. apríl 2004 pre neúčasť oboch strán, ktoré sa ospravedlnili. Sťažovateľ v písomnom podaní zo 14. marca 2004 opätovne navrhol vykonať dokazovanie o existencii právneho titulu, na základe ktorého požadoval žalovaný plnenia, neposkytnutím ktorých mal vzniknúť dlh, ktorého existencia bola žalovaným zverejnená.

Okresný súd vyzval 16. marca 2004 žalovaného, aby v lehote 14 dní predložil dôkazy, že vo vzťahu k sťažovateľovi k 1. januáru 1996 vykazoval nedoplatok na nájomnom vo výške 16 517,91 Sk, a aby taktiež predložil výmer nájomného a poplatkov za služby spojené s užívaním bytu u žalobcu za obdobie, za ktoré mal mať žalobca nedoplatok na nájomnom a za služby spojené s užívaním bytu v danom období. Sťažovateľa vyzval, aby predložil dôkazy, že uhradil nájomné a poplatky za služby spojené s užívaním bytu a nemal k uvedenému dátumu voči žalovanému žiaden dlh. Obom stranám zároveň

zaslal predvolanie na pojednávane nariadené na 14. apríl 2004. Právna zástupkyňa žalovaného predložila súdom žiadané doklady 30. marca 2004.

Okresný súd pojednával vo veci 14. apríla 2004 bez účasti sťažovateľa, ktorý sa bez ospravedlnenia nedostavil. Na pojednávaní vykonal okresný súd dokazovanie oboznámením s listinnými dôkazmi predloženými žalovaným (výkazmi žalovaného týkajúcimi sa platieb od žalobcu, zmluvou o užívaní družstevného bytu a platobným výmerom) a po skončení dokazovania a záverečnom návrhu právnej zástupkyne žalovaného vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol.

Sťažovateľ osobne doručil 19. apríla 2004 okresnému súdu podanie, ktorým reagoval na výzvu okresného súdu zo 16. marca 2004 (ktorú podľa poštovej doručenky prevzal 6. apríla 2004).

Písomné vyhotovenie rozsudku okresného súdu bolo stranám doručené 20. mája 2004. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie 24. mája 2005. Doplnil ho ďalším podaním doručeným okresnému súdu 27. mája 2005 a následne aj podaním z 13. júna 2004, ktoré okresný súd postúpil 17. júna 2004 odvolaciemu súdu, ktorému bol medzitým spis predložený.

Spis bol Krajskému súdu v Prešove (odvolaciemu súdu) predložený 7. júna 2004. Predseda senátu nariadil 24. februára 2005 pojednávane vo veci na 16. marec 2005. Sťažovateľovi bolo predvolanie doručené 1. marca 2005.

Krajský súd v Prešove pojednával v neprítomnosti účastníkov, ktorí sa na pojednávane nedostavili (žalovaný sa ospravedlnil), a rozsudkom sp. zn. 1 Co 79/04 potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa. Rozsudok odvolacieho súdu zo 16. marca 2005 bol okresnému súdu doručený 21. apríla 2005. Okresný súd ho obratom zasielal účastníkom konania. Žalovaný prevzal rozsudok odvolacieho súdu 27. apríla 2005. Sťažovateľ nebol pri doručovaní zastihnutý a v odbernej lehote zásielku neprevzal. Okresný súd opakovane pokus

o doručenie 7. novembra 2005. Sťažovateľ prevzal rozsudok odvolacieho súdu 10. novembra 2005.

Sťažovateľ podal 29. novembra 2005 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 309/96-108 z 12. januára 2006 vyzval sťažovateľa, aby v lehote 10 dní doplnil svoje dovolanie z 29. novembra 2005 tak, aby zodpovedalo zákonom ustanoveným náležitostiam v zmysle § 42 ods. 3, § 79 ods. 1 a § 241 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu najmä podľa týchto troch kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 3/00).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02).

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle označených ustanovení ústavy a dohovoru, nevysloví porušenie práv zaručených v týchto ustanoveniach (obdobne napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03), alebo odmietne sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02).

Už v náleze č. k. III. ÚS 59/03-30 zo 7. mája 2003 ústavný súd konštatoval, že predmet posudzovaného konania možno hodnotiť ako skutkovo náročný z dôvodu náročnosti procesu dokazovania. Celkovú dĺžku posudzovaného konania ovplyvnila

aj skutočnosť, že posúdenie predbežnej otázky, ktorá bola v konaní významná (či existoval dlh sťažovateľa voči žalovanému, teda či informáciu zverejnenú žalovaným možno považovať za pravdivú), bolo predmetom osobitného sporového konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 647/95. Z uvedeného dôvodu bolo posudzované konanie (vedené na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 309/96) dočasne prerušené.

K predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci prispelo však aj správanie sťažovateľa, ako účastníka konania (žalobcu), konkrétne spôsob, ktorý zvolil pri uplatňovaní svojich procesných práv, keď podal odvolanie aj proti rozhodnutiu okresného súdu zo 7. februára 2003 o pokračovaní v predmetnom konaní (v dôsledku čoho bol spis 9. júna 2003 predložený Krajskému súdu v Prešove a okresnému súdu vrátený 28. júla 2003). Toto konanie sťažovateľa bolo v rozpore s účelom práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v primeranej dobe, ktorých ochrany sa v súčasnosti pred ústavným súdom domáha. Sťažovateľ sa taktiež nezúčastnil ani na jennom z pojednávanií nariadených okresným súdom v predmetnej veci v období po 7. máji 2003. Pojednávania nariadené na 20. október 2003 a 16. marec 2003 boli z uvedeného dôvodu odročené. Bez ohľadu na závažnosť dôvodov, ktoré bránili sťažovateľovi v účasti na nariadených pojednávaniach, ide o okolnosti na jeho strane, ktoré objektívne predĺžili trvanie konania v danom období, preto ho nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu.

Okresný súd rozhodol vo veci 14. apríla 2004, t. j. do deviatich mesiacov po vrátení spisu Krajským súdom v Prešove na ďalšie konanie (28. júla 2003). Písomné vyhotovenie rozsudku bolo stranám odoslané 13. mája 2004 a doručené 20. mája 2004. Po podaní odvolania sťažovateľom (24. mája 2004) bola vec predložená odvolaciemu súdu 7. júna 2004. Po vrátení spisu (21. apríla 2005) okresný súd bez zbytočného odkladu doručoval rozsudok odvolacieho súdu stranám v konaní. Sťažovateľ toto rozhodnutie doručované prostredníctvom pošty v apríli 2005 neprevzal, stalo sa tak až pri opakovanom pokuse o doručenie v novembri 2005.

Z uvedených skutočností vyplýva, že okresný súd nebol v posudzovanom konaní po 7. máji 2003 nečinný. Jeho postup smeroval k meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu

veci, pričom sťažovateľ objektívne prispel k predĺženiu doby konania v posudzovanom období. Tieto skutočnosti vylučujú (aj po prihliadnutí na celkovú dĺžku označeného konania) to, aby ústavný súd kvalifikoval postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 309/96 v období po 7. máji 2003 ako porušujúci základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo ako porušujúci právo sťažovateľa na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2.4. V súvislosti s postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 309/96 namietal sťažovateľ aj porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy.

Podľa označeného ustanovenia ústavy: „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.“

Sťažovateľ sťažnosť v tejto časti podrobnejšie neodôvodnil. Z obsahu sťažnosti ako aj z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 309/96 vyplýva, že v priebehu označeného konania došlo k zmene sudcu, ktorý v predmetnej veci konal. Vec bola 27. októbra 2003 pridelená novej sudkyňi po tom, čo doterajší sudca konajúci vo veci (zároveň predseda súdu) oznámil svoju zaujatosť voči sťažovateľovi ako účastníkovi konania „... *pre neustále verbálne útoky žalobcu...*“.

Sťažovateľ v podaní z 26. mája 2004 (doručenom okresnému súdu 27. mája 2004), ktorým doplnil dôvody svojho odvolania proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 309/96-82 zo 14. apríla 2004 okrem iného namietal, že sudkyňa konajúca v predmetnej veci nie je zákonnou sudkyňou, pretože k zmene sudcu pôvodne konajúceho v tejto veci nedošlo zákonným spôsobom.

Krajský súd sa v rozsudku sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005 s touto odvolacou námietkou sťažovateľa vysporiadal nasledovne: „... *Nedôvodným je i tvrdenie o porušení ústavného práva na prejednanie sporu zákonným sudcom. Sudca JUDr. V. P. vo svojom stanovisku z 22. 10. 2003 (č. l. 55 spisu) poukázal na svoju zaujatosť vo veci pre neustále verbálne útoky žalobcu na jeho osobu. Zároveň vyslovil súhlas, aby vec bola pridelená inému sudcovi. Predseda súdu následne dňa 27. 10. 2003 vec pridelil JUDr. V. Z. (č. l. 56 spisu), čím bol dodržaný postup predpokladaný v tom čase účinnom ust. § 15 ods. 1 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia, len čo sa sudca dozvie o skutočnostiach pre ktoré je vylúčený, oznámi to neodkladne predsedovi súdu. V konaní môže zatiaľ urobiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Predseda súdu môže prideliť vec inému sudcovi v súlade s rozvrhom práce, ak s tým sudca, o ktorého vylúčenie ide, vysloví súhlas. Ak ide o vylúčenie sudcu podľa § 14 ods. 1 a predseda súdu má zato, že nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti sudcu, predloží vec na rozhodnutie súdu uvedenému v § 16 ods. 1.*“

Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa námietkou sťažovateľa ohľadne odňatia jeho zákonnému sudcovi v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 309/96 zaoberal. Pokiaľ sa však sťažovateľ domnieva, že v označenom konaní došlo postupom okresného súdu k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a že toto porušenie nebolo odvolacím súdom v rámci odvolacieho konania napravené, môže sa ochrany svojich práv domáhať priamo pred všeobecnými súdmi využitím mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania podľa § 237 písm. g) OSP. V prípade rozhodnutia veci nezákonným sudcom ide o tak závažný procesný nedostatok konania, ktorý má nevyhnutne za následok jeho zmätočnosť a tým aj zmätočnosť samotného súdneho rozhodnutia vydaného v takom konaní. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má vo veci konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom. Taktiež aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, zakotvujúcemu okrem iného právo na prejednanie veci súdom „zriadeným zákonom“ vyplýva, že pojmy „súd zriadený zákonom“ zahŕňajú nielen miestne, vecne a funkčne príslušný súd ale aj konkrétneho sudcu, ktorý má vo veci konať v súlade so zákonom. Prerokovanie a rozhodnutie veci nezákonným sudcom preto nevyhnutne znamená, že súd rozhodujúci vec bol „nesprávne obsadený“ a musí byť dôvodom

prípustnosti dovolania v zmysle § 237 OSP. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu konať o sťažovateľom namietanom porušení jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v sťažnosti smerujúcej priamo proti postupu súdu prvého stupňa, prípadne proti postupu či rozhodnutiu odvolacieho súdu, pretože sťažovateľ sa môže ochrany svojich práv domáhať prostredníctvom dovolania pred súdom rozhodujúcim o dovolaní. Ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy totiž limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2.5. Z obdobných dôvodov nie je v právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prerokovať a rozhodnúť sťažnosť sťažovateľa ani v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 19 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 309/96-82 zo 14. apríla 2004 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005.

Z obsahu sťažnosti ako aj z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 309/96 vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojich práv označenými rozhodnutiami okrem iného v dôsledku „... *podvodu*...“, ktorý spočíva vtom, že rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 309/96-82 zo 14. apríla 2004 je založený na skutkových zisteniach opierajúcich sa o dôkazy, ktoré sú „... *falzifikátmi*...“. Sťažovateľ sa k týmto dôkazom nemohol v prvostupňovom konaní vyjadriť, pretože boli predložené žalovaným 30. marca 2004 (na výzvu okresného súdu zo 16. marca 2004), pričom okresný súd rozhodol už na pojednávaní konanom 14. apríla 2004 bez účasti sťažovateľa, nevyčkajúc ani na uplynutie lehoty pre sťažovateľa na podanie dôkazov, ktoré mal sťažovateľ predložiť na základe výzvy okresného súdu zo 16. marca 2004 (túto výzvu sťažovateľ prevzal 6. apríla 2004 a svoje podanie doručil okresnému súdu 19. apríla 2004). Sťažovateľ tieto

skutočnosti namietal v podanom odvolaní, odvolací súd mu však nevyhoviel, preto sťažovateľ podal 29. novembra 2005 proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005 dovolanie podľa § 237 písm. f) OSP z dôvodu, že mu v konaní bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Na základe podaného dovolania môže sťažovateľ dosiahnuť zrušenie napádaných rozhodnutí (predovšetkým rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 79/04 zo 16. marca 2005) priamo v dovolacom konaní. V danej situácii nie je dôvod, aby ústavný súd vstupoval vo fáze prebiehajúceho dovolacieho konania do právomoci všeobecných súdov, ktoré sú ako primárni ochrancovia ústavnosti oprávnené, ale aj povinné poskytnúť ochranu sťažovateľovým základným právam.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2.6. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom v konaní stratilo opodstatnenie, preto sa ňou ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. mája 2006